

UDC: 378.147:616-057.875:159.9

[https://doi.org/10.32345/USMYJ.3\(157\).2025.176-186](https://doi.org/10.32345/USMYJ.3(157).2025.176-186)

Received: December 11, 2024

Accepted: April 19, 2025

Психолого-педагогічні чинники, які впливають на підготовку студентів-медиків до єдиного державного кваліфікаційного іспиту: інтегрованого тестового іспиту «Крок»

Дар'я Дем'янчук¹, Тетяна Янчук², Алла Жук³

¹ студентка 3 курсу Національний медичний університету імені О.О.Богомольця м. Київ, Україна

² практичний психолог «Школи супергероїв» на базі ДНП «Національний інститут раку» м. Київ, Україна

³ викладач закладу вищої освіти кафедри загальної і медичної психології Національний медичний університету імені О.О.Богомольця м. Київ, Україна

Corresponding Author:

Alla Zhuk

Email: alla.zhuk03@gmail.com

+380667377795

Анотація: стаття присвячена аналізу психолого-педагогічних чинників, що впливають на підготовку студентів-медиків до єдиного державного кваліфікаційного іспиту, зокрема інтегрованого тестового іспиту «Крок». На основі проведеного дослідження визначено основні психологічні та педагогічні фактори, які можуть ускладнювати або покращувати процес підготовки студентів до цього випробування. Дослідження охоплювало два етапи: фокус-групові обговорення серед студентів третього і четвертого курсів, які мали різний досвід складання іспиту, та масштабне анкетне опитування, яке дозволило зібрати дані про вплив емоційного стану, методів викладання, якості навчальних матеріалів і рівня підтримки з боку викладачів на результати тестування. Виявлено, що одним із ключових негативних психологічних чинників є тривога, викликана невизначеністю результатів, а також втома, пов'язана з великим навчальним навантаженням і хронічним стресом, обумовленим військовими подіями. Студенти також відзначили низьку мотивацію до навчання, що часто зумовлена саме цими факторами. Водночас серед стратегій подолання психологічних труднощів визначено самодисципліну, підтримку з боку колег та викладачів, а також відпочинок і залучення до інших видів діяльності. Аналіз педагогічних аспектів підготовки виявив низку проблем, пов'язаних з якістю навчальних матеріалів, зокрема застарілість бази тестових завдань, наявність помилкових відповідей у тестах, невідповідність змісту іспиту спеціалізації студентів, а також недостатню увагу викладачів до розбору тестових завдань. Серед пропозицій щодо покращення підготовки студенти висловили необхідність оновлення тестових баз, введення більшої кількості практичних розборів тестів із поясненнями правильних відповідей, створення методичних рекомендацій для підготовки, а також зміни підходів до організації навчального процесу з урахуванням потреб студентів. Одним із важливих аспектів підготовки також є психологічна підтримка, що включає проведення тренінгів зі стресостійкості, створення безпечного середовища під час навчання і формування мотиваційної складової з боку викладачів.

Важливим є питання організації самого іспиту, оскільки недостатньо комфортні умови складання, технічні труднощі та жорсткі вимоги до заповнення бланків можуть додатково підвищувати рівень стресу серед студентів. Запропоновані в дослідженні рекомендації спрямовані на комплексне вирішення проблеми шляхом удосконалення навчальних матеріалів, зміни підходів до викладання, організації психологічної підтримки та перегляду умов проведення іспиту. Отримані результати можуть бути використані для вдосконалення підготовки студентів-медиків, що сприятиме підвищенню їхніх академічних успіхів і формуванню стійкої професійної мотивації.

Ключові слова. Освітні вимірювання, стратегії навчання, медична освіта, студенти-медики, психологічні фактори, державний іспит, методи викладання

Вступ

Згідно діючого законодавства всі здобувачі освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліст, ступенів вищої освіти магістр та бакалавр, здобувачі ступеня фахової передвищої освіти за спеціальністю галузі знань “22 Охорона здоров’я” повинні скласти єдиний державний кваліфікаційний іспит інтегрований тестовий іспит “«Крок»” (далі – “«Крок»”) [1,2,3].

Проаналізувавши результати складання «Кроку» за останні роки, ми звернули увагу на значне погіршення якісних і кількісних результатів «Кроку». Звичайно, ситуація, яка склалась в нашій країні за останні роки не сприяла покращенню ні якісних, ні кількісних показників, COVID-19 2020 – 2021 роки, повномасштабне вторгнення та військовий стан з 2022 року і, як наслідок цих подій, дистанційне навчання. Але окрім цих викликів існують іще додаткові фактори, які можуть вплинути на результати «Кроку».

Мета

Дослідити психолого-педагогічні чинники, які впливають на підготовку студентів-медиків до «Кроку». Визначити методи та шляхи, які б полегшили підготовку студентів – медиків до «Кроку» та покращили результати складання «Кроку».

Матеріали та методи

Дослідження проходило в два етапи. На першому етапі дослідження прийняло участь 20 респондентів: 10 студентів 3 курсу, які готуються до складання «Крок 1», і не мали досвіду складання «Кроку» та 10 студентів 4 курсу, які вже мали досвід складання «Крок 1», і мають як позитивний результат 7 респондентів (склали «Крок» 1) так і негативний 3 респонденти (не склали). На першому етапі дослідження були представлені респонденти за спеціальністю 222 Медицина та 225 Медична психологія, всі респонденти були студентами Національного медичного університету імені О.О. Богомольця. На основі результатів першого етапу дослідження було розроблено анкету, що слугувала інструментом збору емпіричних даних. На другому етапі дослідження здійснено опитування із використанням сервісу Google Forms, у якому взяли участь 113 респондентів. Вибіркову групу склали наступні категорії: студенти-медики, інтерни та випускники вищих медичних вузів. Базами для дослідження були вищі медичні вузи: Національний медичний університет імені О. О. Богомольця – 76 (68%); Харківський національний медичний університет – 12 (10,6%); Одеський національний медичний університет – 11 (9,7%); Львівський національний медичний університет – 1 (0,8%); Київський медичний університет – 3 (2,6%); Запорізький державний медичний університет – 3 (2,6%); Сумський державний університет – 2 (1,7%); Вінницький національний медичний університет – 2 (1,7%); Черкаський національний університет ім. Хмельницького – 1 (0,8%); Луганський медичний університет 1 (0,8%).

Результати

Спеціальності респондентів, які приймали участь у дослідженні, розподілилися наступним чином: медицина – 69%; медична психологія – 14,2%; стоматологія – 7,1 %; педіатрія – 7,1%; фармація, промислова фармація – 2,7%.

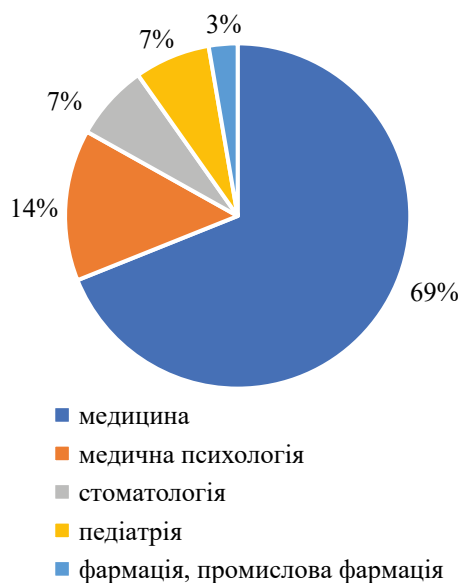

Рис. 1. Спеціальності респондентів, які приймали участь у дослідженні

Оскільки у дослідженні приймали участь респонденти, які перебувають на етапі активної підготовки до «Крок» або складали іспит, діапазон курсів виглядає наступним чином: студенти 3 курсу – 61 (54%); студенти 4 курсу – 10 (8,8%); студенти 5 курсу – 10 (8,8%); студенти 6 курсу – 10 (8,8%); інтерн – 14 (12,4%); закінчив навчання – 8 (7,1 %).

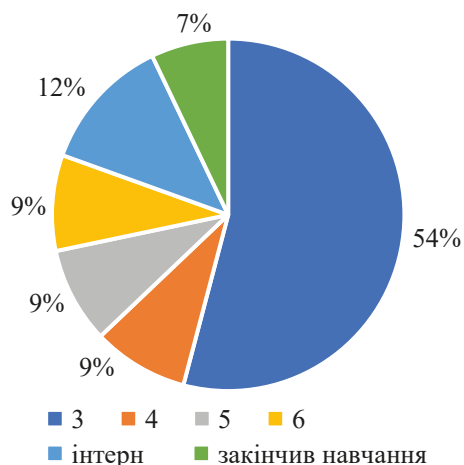

Рис. 2. Розподіл респондентів по курсам

Досвід складання «Кроку»: відсутній досвід складання «Крок» – 55 (48,7%); склали з першого разу – 50 (44,2%); склали НЕ з першого разу – 6 (5,3%); не склали – 2 (1,8 %).

На першому етапі нами було проведено два фокус-групові дослідження, які проходили в онлайн форматі на платформі ZOOM. Участь

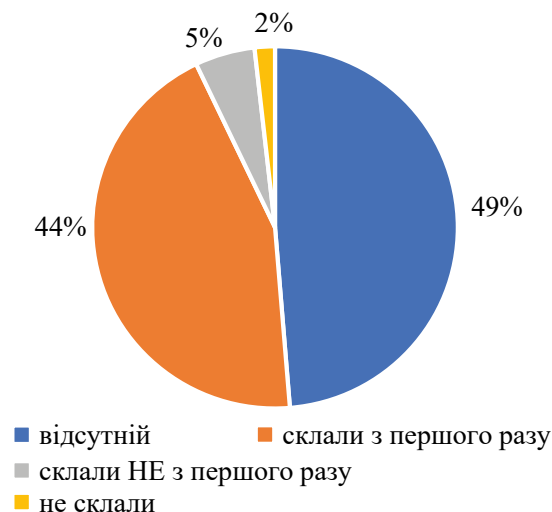

Рис. 3. Досвід складання «Кроку»

в дослідженні була повністю анонімною. Цільовою аудиторією стали студенти 3-го, які перебувають на етапі підготовки до «Крок» 1, всього було присутня група з 10 осіб. Та студенти 4 курсу, які вже мають досвід складання «Крок» 1, кількість респондентів було 10 осіб. Метою даного етапу було:

1. Виявити основні психологічні та педагогічні чинники, які впливають на ефективність підготовки студентів-медиків до складання іспитів «Крок».
2. Обговорити ефективні методи самостійної підготовки та роль викладачів у навчальному процесі.

На груповій дискусії розглядалися питання, які допомогли виділити основні фактори, які впливають на підготовку до іспиту. Питання стосувалися психологічного та педагогічного аспекту.

Всі учасники групового інтерв'ю брали активну участь в обговоренні питань, які були запропоновані модератором, щиро та відкрито ділилися власним досвідом підготовки та складання «Кроку».

Для групового обговорення нами були запропоновані наступні п'ять питань:

1. Які психологічні фактори заважають вам в підготовці до «Кроку»?
2. Як ви долаєте психологічні труднощі при підготовці до «Кроку»?
3. Які проблеми пов'язані з викладанням «Крокових» дисциплін ускладнюють вашу підготовку до іспиту?

4. Які особливості викладання «Крокових» дисциплін допомагають вам підготуватися до іспиту?

5. Ваші побажання щодо організації процесу підготовки до «Кроку».

За результатами першого етапу нашого дослідження було виділено основні фактори, які впливають на підготовку та складання інтегрованого іспиту «Крок».

Отже, студенти виділили наступні основні психологічні фактори, які негативно впливають на підготовку до «Кроку»:

- Тривога, пов'язана з негативними очікуваннями результату.
- Втома під час підготовки (навчання, семестрові іспити, підготовка до «Кроку»...).
- Відсутність мотивації (немає бажання вчитися).
- Лінощі.
- Хронічний стрес та втома пов'язані з війною (постійні тривоги, обстріли, емоційне виснаження).

Респонденти при обговоренні також виділили фактори, які допомагають їм долати психологічні труднощі під час підготовки до «Крок»:

- Самодисципліна (складання планів роботи, розподіл навантаження)
- Підтримка одногрупників, друзів, близьких, викладачів.
- Переключення, відволікання та інші види діяльності.
- Відпочинок (зустрічі з друзями, заняття спортом, хобі, тощо).
- Пошук ресурсу в самому собі, віра в свої сили.

До питань, пов'язаних з викладанням «Крокових» дисциплін, які ускладнюють/ускладнювали Вашу підготовку до іспиту учасники виділили такі моменти:

- Не актуальна база тестів, які розглядаються на заняттях.
- Відсутність підтримки у викладачів ("Ти не здаєш «Крок»")
- Викладач не пояснює чому та чи інша правильна відповідь у тестах.
- Байдужість викладачів до викладання «Крокових» дисциплін.

- Наявність в базі Центру тестування тестів із друкарськими помилками.
- Тести на «Крок» не відповідають спеціальності, на якій я навчаюсь.
- Застарілі підручники, по яких викладаються деякі дисципліни.

На основі першого етапу дослідження була розроблена анкета. Другий етап дослідження передбачав визначення актуальності проблем, з якими зустрічалися студенти-медики та випускники медичних вузів при підготовці до «Кроку» та його складання. Опитування проводилось дистанційно, на платформі google-forms, та анонімно, що дало змогу отримати чесні відповіді учасників.

По кожному із питань респондентам було запропоновано вибрати не більше трьох відповідей, це допомогло визначити найактуальніші проблеми, з якими стикалися студенти та інтерни в процесі підготовки та складання «Кроку», а також виокремити основні стратегії, які допомагали подолати проблеми.

У межах дослідження також було проаналізовано психологічні чинники, що можуть ускладнювати процес підготовки до ліцензійного іспиту «Крок». З цією метою учасникам опитування було запропоновано відповісти на запитання: «Які психологічні фактори заважають / заважали Вам у підготовці до «Кроку»?»

Отримані відповіді було класифіковано за основними типами психологічних бар'єрів, зокрема тривожність, втома, низька мотивація, страх провалу тощо. Графік нижче відображає розподіл респондентів за зазначеними факторами, що дозволяє оцінити поширеність тих чи інших психологічних труднощів серед студентів.

Відповідно до результатів відсоткового співвідношення категорії "Психологічні фактори заважають/заважали Вам в підготовці до «Кроку»" маємо наступні результати. Головним психологічним фактором, який заважає у підготовці до «Кроку» є "втома під час навчання" – 90 (79,6%). Наступним значимим психологічним фактором респонденти визначили "тривогу, пов'язану з негативними думками, хронічний стрес та втома від війни" – 72 (63,7%). Значно нижчими є "лінощі" – 38

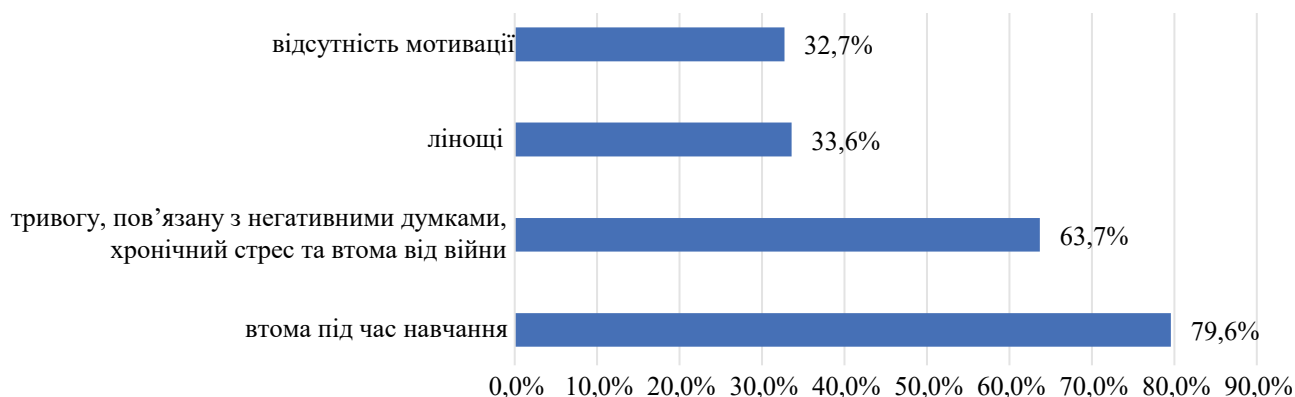

Рис. 4. Які психологічні фактори заважають\заважали Вам у підготовці до «Кроку»?

(33,6%) та "відсутність мотивації" – 37 (32,7%). Важливо зазначити, що останні два фактори, наголосили учасники, є наслідком впливу втоми від учбового навантаження та хронічного стресу у зв'язку з воєнними діями.

З метою дослідження стратегій саморегуляції та подолання психологічних труднощів, студентам було запропоновано відповісти на запитання: «Як Ви долаєте / долали психологічні труднощі при підготовці до «Кроку»?»

Аналіз відповідей дозволив виокремити основні підходи до зниження емоційного напруження та підтримання психоемоційної стабільності під час підготовки до іспиту. Серед них — планування часу, фізична активність, психологічна підтримка з боку оточення, техніки релаксації тощо. Графік подає частотний розподіл застосованих респондентами методів, що дозволяє виявити найпоширеніші з них та оцінити загальний рівень свідомого підходу до подолання стресу.

Основними методами боротьби з психологічними труднощами при підготовці до «Кроку» стали: самодисципліна – 69 (64,6%),

пошук зовнішніх та внутрішніх ресурсів – 61 (54%), відпочинок – 58 (51,3%), підтримка – 40 (35,4%). Можемо помітити, що більша частина респондентів надає перевагу самодисципліні та шукає способи самостійно досягти поставленої задачі.

Одним із важливих аспектів дослідження стало виявлення проблем у викладанні ліцензійно орієнтованих дисциплін, які, на думку студентів, ускладнюють ефективну підготовку до іспиту «Крок». З цією метою було поставлено запитання: «Які проблеми, пов'язані з викладанням «Крокових» дисциплін, ускладнюють/ускладнювали Вашу підготовку до іспиту?»

Аналіз відповідей респондентів дав змогу визначити ключові проблемні зони, зокрема: перевантаженість навчальним матеріалом, відсутність систематизації знань, низька мотивація викладачів, неузгодженість програми з вимогами іспиту тощо. Графік нижче відображає кількісне співвідношення зазначених проблем, що дозволяє оцінити ступінь їхнього впливу на якість підготовки студентів.

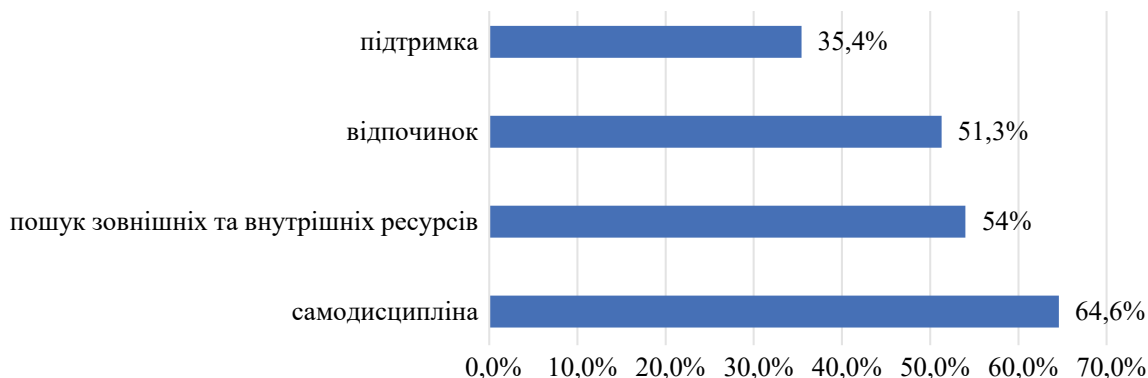

Рис. 5. Як Ви долаєте\долали психологічні труднощі при підготовці до «Кроку»?

Рис. 6. Які проблеми пов'язані з викладанням «Крокових» дисциплін ускладнюють/ускладнювали Вашу підготовку до іспиту?

Педагогічні фактори, які на думку респондентів, створюють труднощі у підготовці до «Кроку» складають наступне співвідношення. Переважаючим фактором є "наявність в базі Центру тестування тестів із друкарськими помилками" – 70 (62,2%), понад половину 60 (53,2%) склали "застарілі підручники". Натомість, "не актуальна база тестів" – 39 (34,2%), відсутність підтримки у викладачів – 39 (34,2%), байдужість викладачів до викладання та невідповідність тестів «Крок» спеціальності – по 26 (23,4%), відсутність обґрунтування з боку викладача відповідей у тестах – 25 (22,5%).

З метою виявлення ефективних педагогічних підходів, що сприяють підготовці студентів до складання ліцензійного іспиту «Крок», респондентам було запропоновано відповісти на відкрите запитання: «Які методичні особливості або підходи у викладанні ліцензійно орієнтованих («Крокових») дисциплін, на Вашу думку, найбільше сприяють ефективній підготовці до іспиту?»

Отримані відповіді були узагальнені та згруповані за тематичними категоріями, на основі яких побудовано графік. Він демонструє розподіл відповідей студентів щодо тих аспектів викладання, які вони вважають

Рис. 7. Які особливості викладання «Крокових» дисциплін допомагали б Вам підготуватися до іспиту?

Рис. 8. Як Ви організовуєте/організовували свою підготовку до «Кроку» самостійно?

найбільш корисними для підготовки до «Кроку».

Зміни в педагогічному процесі, які б допомогли студентам у підготовці та покращили результати «Кроку» вибудувались наступним чином: 85 респондентів (75,2%) – наявність актуальних баз тестів, та методичних рекомендацій по підготовці до «Кроку»; 78 респондентів (69%) – розбір тестів на заняттях; 64 респонденти (56,6%) – виправлення помилок в базі Центру тестування; 41 респондент (36,3%) – відкритість викладачів до запитань студентів, щоб студент не боявся запитувати, якщо йому щось не зрозуміло; 37 респондентів (32,7 %) – відповідність тестів «Крок» до спеціальності; 35 респонденти (31%) – підтримка викладачів.

Одним із напрямів дослідження стала самостійна організація навчального процесу студентами під час підготовки до ліцензійного іспиту «Крок». У зв'язку з цим було поставлено запитання: «Як Ви організовуєте / організовували свою підготовку до «Кроку» самостійно?»

Отримані відповіді дозволили виокремити основні підходи до самостійної підготовки, зокрема: використання тестових платформ, повторення матеріалу за темами, робота з конспектами та підручниками, участь у студентських групах тощо. Представлений графік демонструє розподіл обраних стратегій серед респондентів, що дає змогу оцінити рівень самоорганізації та по-

пулярність конкретних методів самопідготовки.

Найвищий відсоток склав варіант "проходив/проходила тести на інтернет-платформах (Krok Lead, TestKrok.org.ua)" – 104 (92%). Також респонденти відзначили корисним доєднуватись до груп в соціальних мережах, де розглядалися тести на «Крок» – 61 (54%). Просто зазубрював/зазубрювала правильні відповіді – 56 (49,6%). Купував курси – 42 (37,2%). Об'єднувались із друзями та одногрупниками в міні-групи по підготовці до «Кроку» – 39 (34,5%). Працював з репетитором – 5 (4,4%). Отже, найпоширенішим способом організації підготовки до іспиту, зважаючи на результат опитування, можемо вважати тренування на інтернет-платформах та соціальні мережі, в яких студенти та інтерни розглядають приклади тестів. Найменшу частку відповідей становив варіант звернення до репетитора.

Обговорення

В ході дискусії та онлайн-опитування учасники дослідження, не зважаючи на різний досвід складання іспиту та підготовки до нього, висловили наступні побажання щодо організації процесу підготовки до «Кроку».

1) Якість тестів та їх оновлення. Оновлення бази тестів, видалення застарілих питань і тих, які неактуальні в сучасній медицині. Забезпечення однозначних відповідей та виключення помилкових тестів. Зміна формату тестів для розвитку клінічного мислення замість механічного запам'ятовування відповідей.

2) Процес підготовки. Частіший розбір тестів на заняттях із поясненнями правильних відповідей. Додаткові методичні матеріали, ключові слова та скорочені конспекти у відкритому доступі. Наявність у вільному доступі актуальних баз тестів, для тренувань.

3) Організація тестування. Забезпечення комфортних умов під час іспиту. Створення позитивної психологічної атмосфери під час іспиту. Зменшення загального навантаження на студентів перед іспитом для більш якісної підготовки.

4) Ставлення викладачів. Більше підтримки та розуміння з боку викладачів. Робота над помилками студентів і пояснення принципів вирішення тестів. Мотивація та створення позитивного середовища для підготовки. Створення навчальних планів, які залишають більше часу на самопідготовку.

5) Психологічна підтримка. Створення груп психологічної підтримки для студентів, які готуються до «Кроку». Проведення мотиваційних лекцій спікерами, які успішно склали «Крок». Психологічна підтримка викладачами на етапі підготовки до «Кроку». Проведення психологічних тренінгів для формування стресостійкості та навчання методів самопомогі при стресі та тривозі.

Ми поставили собі за мету виділити аспекти, які можуть у перспективі покращити якість підготовки до «Кроку». У цьому нам допоміг аналіз та підсумки дискусії між першою та другою фокус-групою.

Отож, ми створили наступний перелік рекомендацій, які, звісно, ще підлягають переосмисленню та адаптації до реалій освітнього процесу. Перевагами рекомендацій, які ми пропонуємо нижче, є досвід респондентів, які склали іспит, – успішно з першої спроби або ж повторно.

Якість тестів та їх оновлення. Вагомою проблемою є база з попередніх років, яка містить питання неактуальні в науковому контексті сучасної медицини. Тобто такі, які склалися на матеріалах наукових досліджень чи медичних протоколів, які не використовуються на теперішній час. Ці питання досить часто зустрічаються серед нових баз тестів «Крок», із року в рік. Тому студентам

не залишається нічого іншого, окрім як заучити ці "неактуальні тести".

Натомість респонденти висловили побажання переглянути "неактуальні тести", з метою замінити їх на завдання, які б відповідали сучасним науковим дослідженням та клінічним протоколам. На думку респондентів, зміна контексту тестів згідно сучасним вимогам позитивно впливатиме на формування клінічного мислення, що позбавить потреби в механічному заучуванню.

Процес підготовки. Наступним не менш важливим етапом є зміна в педагогічних підходах викладачів та організації підготовки до «Кроку».

Ми пропонуємо ввести розбір тестів «Крок» за останній рік із обґрунтуванням правильної відповіді, запропонувати викладачам виділити певний час під час занять на пояснення тієї чи іншої відповіді, також сприятиме успішній підготовці до іспиту розроблення додаткового методичного матеріалу з ключовими словами або ж скорочені конспекти у відкритому доступі. Власне, корисним буде сам момент комунікації чи дискусії між викладачем та студентами (чи інтернам), та отримання розгорнутого пояснення щодо незрозумілих тестів.

Організація тестування. Суттєвий вплив на успішність складання іспиту становить кількість навантаження на студентів напередодні іспиту. Тобто навчальний процес побудований таким чином, що напередодні іспиту, студенти складають ряд екзаменів та закривають предмети. У них практично не залишається часу на повторення матеріалу перед «Кроком». В результаті чого їх нервова система виснажується та вони не в стані в повній мірі відтворити свої знання під час самого іспиту.

Ми пропонуємо переглянути навантаження напередодні іспиту. Можливо, взяти за приклад європейські стандарти, та розглянути варіант перерви на певний час перед іспитом. З тією метою, аби студенти мали змогу якісно підготуватися, пригадати окремі теми, які виносяться на іспит, та відновити сили.

Також на результат іспиту впливає організація та рівень комфорту умов, в яких

студенти складають іспит. Ми маємо на увазі: дистанція між студентами під час іспиту, технічне обладнання або ж структура бланку тесту «Крок», відсутність права на помилку при внесенні даних (тобто відсутність можливості отримати новий бланк в разі помилки) тощо.

На останньому місці є фактор "ставлення викладачів до студентів". Ми ж пропонуємо змістити акцент із приведення у приклад зі сторони викладачів негативного досвіду на позитивний досвід попередніх студентів. Це сприятиме зниженню рівня тривожності у студентів та підвищить рівень вмотивованості.

У психологічно безпечному середовищі, тобто в такому, де викладач йде на зустріч студенту, є більше простору для довіри та розвитку. Студенти з більшою віддачою будуть піднімати незрозумілі для них теми та звертатися за поясненнями (або ж інформаційними джерелами), які збільшать їх шанси на успішне складання.

Приймаючи до уваги обговорення фокус-груп, ми пропонуємо збільшити час на самостійну підготовку до іспиту. Тобто організувати навчальний процес в такий спосіб, щоб навчальні плани відповідали темам «Кроку» та мали додаткові години в межах університету на самопідготовку (повторення певного матеріалу, обговорення в групах тестів та розбір певних тем тощо).

Ми пропонуємо створити психологічний центр психоемоційної підтримки викладачів та студентів, які близькі до "емоційного вигорання" у зв'язку з освітнім навантаженням в умовах війни. У центрі можна організовувати перерви з техніками релаксації чи арт-терапії, групи підтримки, на яких викладачі та студенти могли б обмінюватися своїми переживаннями та шукати компромісні рішення для обох сторін. На базі центру психоемоційної підтримки можна впровадити консультаційні кабінети з послугами психологів, до яких могли б звернутися як викладачі, так і студенти.

Висновки

Нами було проведено двоетапне дослідження. Метою цього дослідження було виявити психолого-педагогічні чинники, які впливають на підготовку студентів до «Кро-

ку». На першому етапі ми організували зустріч зі студентами 3-курсу та 4-курсу медичного університету для виділення актуальних проблем під час підготовки до «Кроку» та пошуку їх рішення. На другому етапі ми використали платформу гугл-форм, щоб провести масштабне опитування студентів та інтернів медичних університетів України. Це опитування уявляло собою ряд запитань та пропозицій, які були створені на основі дискусії фокус-груп.

Серед психологічних чинників, які негативно впливають на підготовку до «Кроку», переважають: (79,6%) – втома пов'язана з освітнім навантаженням в період підготовки до «Кроку», (63,7%) – тривожні думки та хронічний стрес та втома від війни. В свою чергу ці два чинники, як зауважили респонденти, провокують симптоми лінощів (33,6%) та пригнічують вмотивованість (32,7%).

Ефективними методами подолання психологічних труднощів респонденти вважають: самодисципліну (64,6%), пошук зовнішніх та внутрішніх ресурсів (54%), відпочинок (51,3%) та пошук підтримки (35,4%).

Найпоширенішими педагогічними факторами, які створюють труднощі, на думку респондентів є: 62,2% – відповіді, які офіційно затвердженні базою Центру підготовки до «Кроку», але не відповідають сучасними стандартам клінічних протоколів; 53,2% учасники надали категорії «підручники, інформація в яких є застарілою». Менше 50% припадає на «неактуальність бази тестів» та «рівень вмотивованості викладачів у підготовці до іспиту не співпадає з очікуваннями студентів/інтернів».

Разом з респондентами ми виділили педагогічні фактори, які могли б покращити результати «Кроку» та полегшити процес підготовки до іспиту: 75,2% – наявність актуальних баз тестів, та методичних рекомендацій по підготовці до «Кроку»; 69% – розбір тестів на заняттях; 56,6% – виправлення помилок в базі ЦТ; 36,3% – готовність викладачів та студентів відкрито комунікувати; 32,7% – відповідність тестів «Крок» до спеціальності; 31% – підтримка викладачів.

Найпоширенішим способом організації підготовки до іспиту, зважаючи на результат

опитування, можемо вважати тренування на інтернет-платформах (Krok Lead, TestKrok.org.ua) – 92% та соціальні мережі з тематикою обговорення тестів на «Крок» – склав 54%. В той час, як варіанти механічного зауваження, покупка курсів підготовки до «Кроку» та звернення до репетитора склали менше 50%.

Об'єднуючи отримані результати, ми пропонуємо розглянути ідею створення психологічного центру психоемоційної підтримки викладачів та студентів/інтернів. На базі цього центру доцільно було б запровадити найбільш ефективні методи підготовки до «Кроку», залучити до екологічного обговорення викладачів та студентів/інтернів, а також впровадити психологічні інтервенції з метою психоемоційного розвантаження учасників процесу підготовки до іспиту.

Фінансування

Дане дослідження не отримало зовнішнього фінансування.

Конфлікт інтересів

Конфлікт інтересів відсутній.

Згода на публікацію

Автори ознайомлені з остаточною версією статті та погоджуються з її публікацією.

ORCID ID та внесок авторів

[0009-0008-7763-4251](https://orcid.org/0009-0008-7763-4251) (B C E F) Daria Demianchuk

[0009-0006-6223-818X](https://orcid.org/0009-0006-6223-818X) (A C D F) Tetiana Yanchuk

[0009-0003-6464-8017](https://orcid.org/0009-0003-6464-8017) (A B C E F) Alla Zhuk
A – Research concept and design, B – Collection and/or assembly of data, C – Data analysis and interpretation, D – Writing the article, E – Critical revision of the article, F – Final approval of article.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Постанова № 334 від 28.03.2018 Про затвердження Порядку здійснення єдиного державного кваліфікаційного іспиту для здобувачів ступенів фахової передвищої освіти та вищої освіти першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів за спеціальностями галузі знань “22 Охорона здоров’я”. ZakonOnline; 2018. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/374005_774542
2. Про затвердження Положення про систему ліцензійних інтегрованих іспитів фахівців з вищою освітою напрямів “Медицина” і “Фармація”. Офіційний вебпортал парламенту України; 2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0563-98>
3. Етичний кодекс лікаря України. Офіційний вебпортал парламенту України; 2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/n0001748-09>

Psychological and Pedagogical Factors Affecting the Preparation of Medical Students for the Unified State Qualification Exam: The Integrated "Krok" Test

Daria Demianchuk¹, Tetiana Yanchuk², Alla Zhuk³

¹ 3rd-year student, O.O. Bohomolets National Medical University, Kyiv, Ukraine

² Practical psychologist, "School of Superheroes" at the National Cancer Institute, Kyiv, Ukraine

³ Lecturer, Department of General and Medical Psychology, O.O. Bohomolets National Medical University, Kyiv, Ukraine

Corresponding Author:

Alla Zhuk

Email: alla.zhuk03@gmail.com

+380667377795

Abstract: *this article analyzes the psychological and pedagogical factors that influence the preparation of medical students for the Unified State Qualification Exam, specifically the integrated "Krok" test. Based on the conducted research, the key psychological and pedagogical factors that may hinder or enhance students' preparation for this challenge have been identified. The study consisted of two stages: focus group discussions among third- and fourth-year students with different experiences in taking the exam and a large-scale survey that collected data on the impact of emotional state, teaching methods, quality of educational materials, and the level of instructor support on test results. It was found that one of the key negative psychological factors is anxiety caused by the uncertainty of results, as well as fatigue due to heavy academic workloads and chronic stress related to the ongoing war. Students also reported low motivation to study, often driven by these factors. However, identified strategies for overcoming psychological difficulties included self-discipline, peer and instructor support, rest, and engagement in other activities. The analysis of pedagogical aspects of preparation revealed several issues related to the quality of educational materials, including outdated test question databases, incorrect answers in tests, discrepancies between exam content and students' specializations, and insufficient instructor attention to reviewing test questions. Among the suggestions for improving preparation, students emphasized the need to update test question databases, introduce more practical test reviews with explanations of correct answers, create methodological guidelines for preparation, and adjust teaching approaches to better meet students' needs. Another critical aspect of preparation is psychological support, which includes stress resilience training, creating a safe learning environment, and fostering motivation from instructors. The organization of the exam itself is also a significant concern, as uncomfortable testing conditions, technical difficulties, and strict requirements for filling out answer sheets can further increase students' stress levels. The recommendations proposed in this study aim to comprehensively address these challenges by improving educational materials, modifying teaching approaches, providing psychological support, and reviewing the conditions under which the exam is conducted. The obtained results can be used to enhance the preparation of medical students, contributing to their academic success and the development of strong professional motivation.*

Keywords. [Educational Measurement](#); [Medical Education](#); [Medical Students](#); [Psychological Factors](#); [Teaching Methods](#); Learning Strategies; State Examination.

Copyright: © 2025 by the authors; licensee USMYJ, Kyiv, Ukraine.

This article is an open access article distributed under the terms

and conditions of the Creative Commons Attribution License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).